

Betygens pedagogiska sida

Prov och betyg som konkretisering av skolans mål.

Bo Sundblad

Per Måhl

Betygssystemet bestämmer kunskapssynen i proven.

Proven definierar åt eleverna vad kunskap är och vad man ska kunna och blir i den vardagliga realiteten den arbetande läroplanen.

Ett öppet, ärligt redovisande av vad man ska kunna i respektive ämne kan rätt hanterat bli ett positivt pedagogiskt styrverktyg, genom vilket man talar om för elever och föräldrar vad man ska kunna. Det är helt uppenbart att de elever som misslyckas på högstadiet och gymnasiet aldrig har förstått vad som krävdes av dem.

Ingen människa vidareutvecklar eller ändrar sitt sätt att tänka utan anledning. Skolans kunskapsmässiga ansvar borde vara att ge varje ung människa, oberoende av social och kulturell bakgrund, en rimlig chans att bli litterat (vilket är mycket mer än teknisk avkodningsförmåga) och att erövra ett abstrakt och obundet tänkande. Detta är nämligen miniminivån för att förstå det extremt litterata samhälle vi lever i och för att kunna hantera en representativ demokrati.

Utan en godkändnivå har skolan inget resultatansvar. Utan resultatansvar framstår alltför lätt alla elevmisslyckanden som individproblem. Utan resultatansvar får skolan svårigheter att hävda sitt resursbehov. Vare sig vi har en skola utan prov och betyg eller en skola med relativa betyg så innebär det en skola utan resultatansvar.

Vilka elever drabbas hårdast av det?

Att ange en kvalitativ godkändnivå i alla ämnen, genom att utgå ifrån lärarerfarenhet och i ord formulera lärares intuitiva kunnande ("tacit knowledge") är möjligt. Lärare i ett flertal ämnen har gjort det i lönnedom de senaste 30 åren. För godkänd och eventuella betyg däröver bör krävas en grundläggande förståelse av kunskapsområdets karaktär från dess kärna till ett vidgande av sammanhanget. Kvalitativa kriterier utgör grunden för kunskapsutveckling. På basis av detta kan från central nivå en konstruktiv diskussion initieras för att så småningom kunna redovisas på ett enkelt och begripligt sätt för elever, föräldrar och uppdragsgivare.

(Sammanfattning av dragning inför Riksdagens Betygsberedning. maj 1991)

Ref: "Betyg - men på vad? HLS-förlag tel 08-737 56 62

SOU 1992:59 "Läraryppdraget" Allmänna Förlaget tel 08-739 96 30